

Prebrojavanje

LIČNI STAV

Posle odlaganja, novi popis stanovništva, domaćinstava i svega ostalog konačno je počeo. U vezi sa njim podignuta je i tenzija u čitavom društvu, a neka pitanja se sama nameću. Najpre, o svrhovitosti ovakvih kiklopskih poduhvata? Objašnjenje i opravdanje za popis je u potrebi da se saznaju neke cifre: broj stanovnika, imovina, školska sprema... Što se tiče ukupnog broja stanovnika o tome se podaci mogu dobiti lako i drugim putem: svako ima prijavu boravka negde, pa tako policija poseduje podatke o brojnom stanju Srbije. Na isti način se isto zna i za svaku opštinu ili grad. Ako je reč o broju dece, takođe Ministarstvo prosvete zna broj učenika obuhvaćenih školskim sistemom, a uglavnom sva deca pohađaju barem osnovnu školu. Ako je reč o imovini - poreske uprave i katastri takođe imaju podatke o tome. Zavodi za socijalno staranje znaju broj korisnika socijalne pomoći, a zavodi za zapošljavanje imaju brojno stanje nezaposlenih. Broj invalidnih osoba se takođe zna jer takve osobe su se lečile ili rehabilitovale ili im je priznata invalidnost, pa dobijaju penziju ili nadoknadu. Dakle, sve se to iz drugih izvora zna.

U čemu je onda „štos“ kod popisa? Izgleda u etničkom i religioznom postrojavanju i prebrojavanju. U svemu tome ima podosta nelogičnosti, ali i nemoralna, pa i kršenja ljudskih prava. Na primer, mogu li deca imati nacionalnu ili versku pripadnost? Jasno je da u ime deteta neko od roditelja ili staratelja daje podatke i o tim pitanjima. Može li novorođenče ili bilo ko do osamnaeste godine da se slobodno izjasni o nacionalnoj ili religioznoj pripadnosti ako je ne iskazuje on sam već neko umesto njega? Po kom sistemu? Otac ili majka ili neki ukućanin kažu popisivaču

da je dete to i to? Ima li to smisla? Samo punoletni mogu da se izjasne po ovome.

Konačno, nešto o famoznoj tajnosti, o zaštiti neprikosnovenosti ličnih podataka. Da li je iko vršio bezbednosne provere popisivača? Da li je policija u svojim dosijeima proverila da popisivači nisu članovi nekih organizacija koje bi mogle

iskušenje da ispriča nekome ono što je tokom popisa saznao o izvesnoj osobi? Kakav je to osećaj kada nepoznatog pustite u stan, a on krene da vas propituje i o najličnijim stvarima? A za neodazivanje popisu čak sledi novčana kazna.

Rečju, mislim da svako pojedinačno ima pravo da odbije učešće u popisu i da je kažnjavanje zbog

Svako pojedinačno ima pravo da odbije učešće u popisu i da je kažnjavanje zbog toga nemoralno i nelegitimno. Ovo važi samo za lično odbijanje, ne za kolektivno. Jer jednako je nemoralno da bilo ko, ko je sebe stavio na čelo neke etničke ili verske zajednice naređuje „svojim ovcama“ da se ne popisuju ili da se popisuju

da prikupljaju podatke i notiraju pripadnike pojedinih zajednica? Ko garantuje tajnost, šta uopšte može biti danas tajno? (Ne bi me čudilo da pojedini listovi dobiju od „poverljivih“ popisivača izvesne podatke o nekim javnim ličnostima, pa sam siguran da se neće libiti da ih objave. Niko im ništa ne može! A kako onda dokazati ko je otkrio službenu tajnu kad od popisivača do unošenja u kompjuter barem pet osoba ima u rukama popisni listić?!)

Verujem da sadašnji režim nema nameru da zloupotrebi ničije podatke, ali ko zna ko sve može da se dokopa vlasti te da mu uredno arhivirani podaci u fajlovima statističkog zavoda posluže za diskriminatorne akte? Šta to uopšte znači da građanin ima pravo da se ne izjasni na neka pitanja? Svako takvo neizjašnjenje može se zlonamerno protumačiti kao prikrivanje i izbegavanje istine. Da li iko misli da popisivač neće doći u

toga nemoralno i nelegitimno. Ovo važi samo za lično odbijanje, ne za kolektivno. Jer jednako je nemoralno da bilo ko, ko je sebe stavio na čelo neke etničke ili verske zajednice naređuje „svojim“ ovcama da se ne popisuju ili da se popisuju. Pogotovu to nemaju prava da čine čelnici opština jer opštine, iako su samouprave, predstavljaju deo državne strukture, pa je nelogično da država u liku Republike naređuje popis, a da ga država u liku opštine praktično zabranjuje na svom „suverenom“ području, i to po etničkoj osnovi.

Da li čoveku koji ne želi da bude popisano slobodnom odlukom svoje savesti (a da ne bi bio oglobljen sa 25.000 dinara), predstoji dosetka Ive Andrića iz 1941. godine kada su iz policije došli da ga „zamole“ da potpiše Apel srpskom narodu? Da kaže kroz zaključana vrata: „Gospodin Andrić je otputovao.“

Nenad Petrović, Beograd